

EESTI ADVOKATUURI JUHATUS

ISTUNGI PROTOKOLL

04. veebruar 2025. a nr 3

Tallinn

4.1 Vandeadvokaadi abi A taotlus riigi õigusabi osutamise lõpetamiseks nõusoleku saamiseks

Vandeadvokaadi abi A on esitanud juhatusale taotluse saada nõusolek riigi õigusabi (edaspidi RÕA) osutamise lõpetamiseks. Isikule on antud RÕA Politsei- ja Piirivalveameti määrusega, kuna isikut kahtlustatakse KarS § 120 lg-s 1 (ähvardamine) sätestatud rikkumise toimepanemises. Advokaat võttis RÕA tellimuse vastu 12.12.2024.

Juhatusale esitatud taotluses selgitab advokaat, et RÕA saaja on korduvalt telefonikõnedes kasutanud advokaadi ja advokaadibüroo teiste töötajate suhtes ähvardavaid ja solvavaid väljendeid. Advokaat leiab, et kuigi RÕA osutades ei saa klienti valida ega kaitseülesandest ebakõlade korral kergekäeliselt loobuda, siis olukorras, kus kaitsealune advokaati, tema bürookaaslaseid ja patrooni üksnes ropult sõimab ja ähvardab, ei saa olla juttu isegi minimaalsest advokaadi ja kliendi vahelisest usaldusest. Advokaat leiab, et kujunenud olukorras võib olla tegemist RÕS § 19 lg-s 2 ette nähtud olukorraga, kus advokaat ei või isikule RÕA osutada või on kohustatud alustatud õigusteenuse osutamise viivitamata lõpetama juhul, kui tema enda huvid on samas asjas vastuolus RÕA saaja huvidega. Avaldust süüteomenetluse alustamiseks seoses ähvardustega ei ole advokaat esitanud.

RÕS § 19 lg 1 järgi on advokaat üldjuhul kohustatud õigusabi osutama kuni asja lõpliku lahendamiseni. RÕS § 19 lg 2 kohaselt ei või advokaat isikule riigi õigusabi osutada ja ta on kohustatud õigusteenuse osutamisest keelduma või alustatud õigusteenuse osutamise viivitamata lõpetama AdvS § 44 lõikes 4 nimetatud asjaolu esinemisel ning samuti juhul, kui tema enda või tema abikaasa, registreeritud elukaaslase või lähedase sugulase, samuti tema abikaasa või registreeritud elukaaslase lähedase sugulase huvid samas asjas on vastuolus riigi õigusabi saaja huvidega. RÕS § 19 lg 3 lubab advokaadil advokatuuri juhatuse nõusolekul RÕA osutamise lõpetada AdvS § 44 lõikes 5 nimetatud alusel. AdvS § 44 lg 5 alusel võib advokaat omal algatusel ja advokaadibüroo pidaja nõusolekul loobuda kliendilepinguga võetud kohustusest või lõpetada kliendilepingu, kui klient on esitanud nõude, mille täitmiseks advokaat peab rikkuma seadust või kutse-eetika nõudeid, või kui klient on rikkunud kliendilepingu olulist tingimust. Eetikakoodeks § 18 lg 2 p-d 3 ja 4 annavad advokaadile võimaluse oma algatusel loobuda endale õigusteenuse lepinguga võetud ülesande täitmisest või lõpetada õigusteenuse lepingu, kui klient tegutseb advokaadi juhiste vastaselt või muul viisil väljendab selgelt, et ta on kaotanud usalduse advokaadi vastu ja klient annab advokaadile kliendi huve kahjustavaid või ülesande täitmiseks ilmselt kasutuid juhiseid ning hoolimata advokaadi selgitusest, ei loobu nende juhiste järgimise nõudmisest.

Juhatus senise praktika kohaselt ei ole usalduse kaotus või RÕA saaja solvav käitumine advokaadi suhtes olnud automaatseks aluseks advokaadi vabastamisele RÕA osutamisest. RÕA osutamisest vabastamiseks põhjusel, et klient on kaotanud advokaadi vastu usalduse, peavad esinema objektiivsed asjaolud, millest nähtub, et edasine RÕA osutamine sama advokaadi poolt

ei ole seaduslik või esineb huvide konflikt. Samuti tuleb usalduse kaotuse hindamisel kaaluda, kas advokaadi vahetus muudaks RÕA osutamist. Ka RÕA saaja ebameeldiv käitumine ei saa olla RÕA osutava advokaadi vahetamise aluseks.

Juhatus selgitab, et kuivõrd üldpõhimõtte kohaselt ei ole RÕA saajal õigust valida advokaati, ei ole advokatuuri juhatus lubanud praktika tekkimist, kus konfliktne RÕA saaja saavutab RÕA osutava advokaadi vahetamise ning sellega ka menetluse venimise, kuid RÕA osutava advokaadi vahetus ei ole tingitud objektiivsetest asjaoludest, mis takistaks advokaadil õigusabi osutada.

Eeltoodust tulenevalt leiab juhatus, et käesoleval ajal puuduvad esitatud tõenditest nähtuvalt nii RÕS § 19 lg 2 kui lg 3 alused advokaadi vabastamiseks RÕA osutamise kohustusest.

Juhatus

O T S U S T A S:

Mitte rahuldada vandeadvokaadi abi A taotlust riigi õigusabi osutamise lõpetamiseks.